

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedenno **vnaprej** plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ZA NEKAJ VEČ KOT
NA DAN DOBIVATE
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvemši sobot,
medelj in praznikov).
:: Čitajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 247. — Stev. 247.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 28, 1940 — PONEDELJEK, 28. OKTOBRA, 1940

Volume XLVIII. — Letnik XLVIII

ITALIJA VPADLA NA GRŠKO

ITALIJA JE OD GRŠKE ZAHTEVALA ODSTOP ZEMLJE ... PO PRETEKU TRIURNEGA ULTIMATUMA JE ITALJANSKO VOJAŠTVO PREKORAČILO MEJO ... ITALJANI PRODIRajo ČEZ GORSKE PRELAZE MED GRŠKO IN ALBANIJO ... METAXAS POZVAL NAROD

Spopad na albansko-grški meji

Italijanska vlada je obdobjala Grško, da je organizirala oborožen napad na albanski meji ter teroristično zaroto v Porto Eddu, ki leži nasproti otoka Korfu.

Italijansko poročilo pravi, da so grški vojaki s puškami in ročnimi granatami napadli albansko stražo blizu Korice med mejnjkoma št. 30 in 31., takoj južno pod Kapetinsko prelazom. Albanska straža pa se je takoj zavedla položaja in prepodila vpadnike čez mejo. Prijetih je bilo 6 Grkov, Albanci pa so imeli dva mrtva in 3 ranjene.

V noči 23. oktobra so se razpočile tri bombe blizu stanovanja italijanskega generalnega poročnika v Port Eddu; pri tem ste bili dve osebi težko ranjeni.

Italijani dolže angleške agente, da so načuvale Grke k napadu.

Zgornje poročilo iz Rima je bila prva vest, da so se Italijani začeli ozirati na Grško, četudi smo slišali zadnje dni o napetosti med Rimom in Atenami.

Grški vlad je bil vročen italijanski ultimatum, ki je zahteval, da Grška odstopi Italiji ozemlje. Ob 6 zjutraj, ko je potekel italijanski ultimatum, je bila že mobilizirana celo grška armada.

Ultimatum je bil zavrnjen ob 6 zjutraj. Zato obstoji vojno stanje med Grško in Italijo in osišče je pričelo nov poход na Balkan.

Dvajset divizij vpadlo na Grško

Poročilo iz Beograda pravi, da je Italija napadla Grško s kopnega, z morja in iz zraka z 20 divizijami, ki štejejo okoli 200.000 vojakov.

Kot pravijo poročila z jugoslovansko-albanske meje, se je malo grška armada junaško vrgla proti Italjanom, ki so pričeli prodirati čez gorske prelaze.

Skupno z armado na kopnem sta napadli Grško vojna mornarica in zračna sila.

Angeške bojne ladje hitijo na pomoč

Beograjsko poročilo dalje pravi, da angleške bojne ladje, ki so nastanjene v Sredozemskem morju, hitijo Grški na pomoč, kajti Grška ima zagotovilo Anglijе, da ji pomaga s svojo vojaško silo, ako bi jo kaka država napadla.

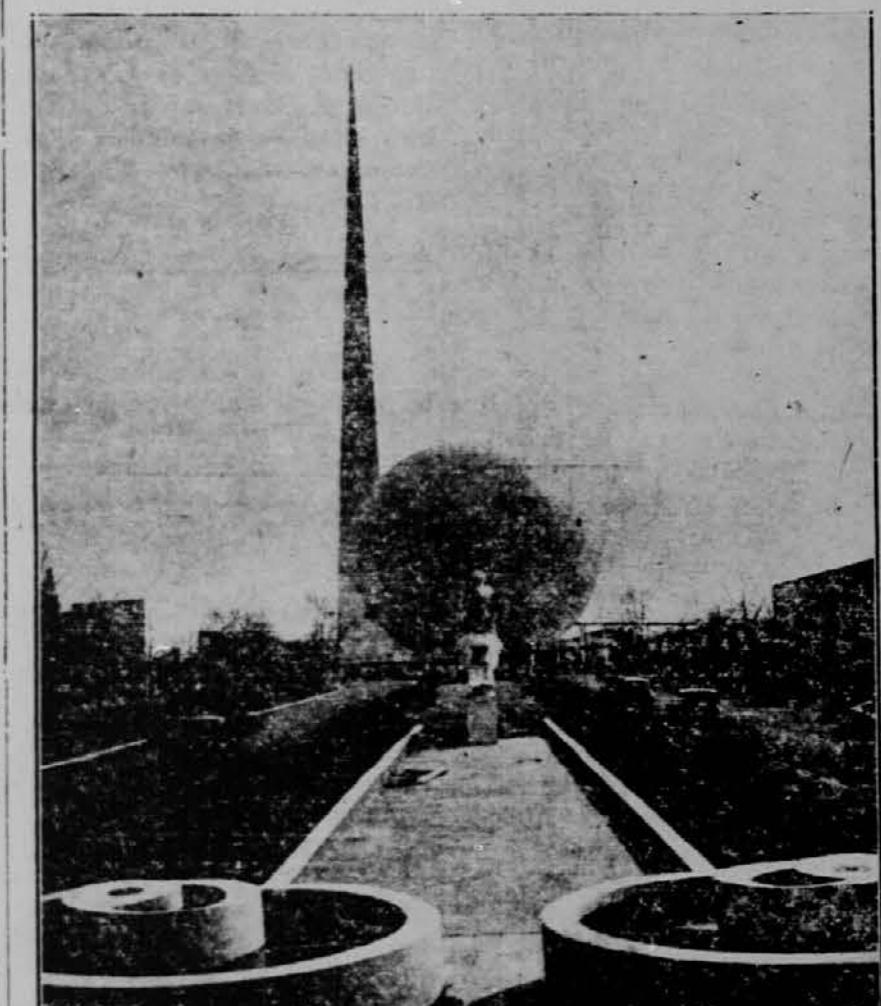
Grški poslanik v Beogradu Raoul Bibice-Rosetti je danes izjavil, "da obstoji vojno stanje med Grško in Italijo in da so se pričeli boji ob šestih zjutraj (ob 11 zvečer v nedeljo po newyorškem času.)

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Francija bo pomagala Nemčiji

Petain je kabinetu poročal o svojem razgovoru s Hitlerjem. — Ministri so soglasno odobrili sporazum. — Roosevelt poslal Petainu poslanico.

KONEC SVETOVNE RAZSTAVE ... NA RAZSTAVIŠČU BODO ZGRADILI VELIK PARK

Z velikim hrupom in dostenjstvom je sinoči opolnoci bila zaprta Svetovna razstava v New Yorku, ki je bila otvorjena 30. aprila, 1939.

Predno je bila končana, je vzplamela in zažarela še enkrat v vsem svojem sijaju, nato pa je ugasnila.

Uradni konec je bil pripravljen ob 6 zjutraj. Zato obstoji vojno stanje med Grško in Italijo in osišče je pričelo nov poход na Balkan.

V dveh letih je razstava obiskalo skoraj 45.000.000 ljudi, kar je nekaj milijonov več, kot je obiskalo katerokoli drugo razstavo ali kako slično prireditev.

Število obiskov je doseglo ravno zadnji dan rekord, namreč 537.952. Medtem ko je v dveh letih obiskalo razstavo skoraj 45.000.000 milijonov ljudi, je v dveh letih do tedaj najbolj obiskana razstava l. 1934 v Chicagi, imela samo 38.626.546 obiskovalcev.

Na 1216 akrov obsegajočem prostoru, kjer se je v dveh letih veselilo, zabavalno in smejalno okoli 45.000.000 ljudi, so ostala prazna poslopja—spomeniki velikih, slavnih dni. Pa tudi spomeniki bodo večinoma šli. Kladiva so že pripravljena, da pri razstavi najbrže ne bo nikdo imel nobene izgube.

Kot pravi poročilo iz Vichyja, sta se Hitler in maršal Petain v svojem razgovoru glede "obnove miru" v Evropi "načelno" sporazunela glede sodelovanja.

Uradno je bilo narodu sporočeno samo to glede sestanka med Hitlerjem in Petainom v četrtek v bližini Toursa.

Baudoin odstopil

Po kabinetni seji je bilo tudi naznанено, da je dosedanjem vnanji minister Paul Baudoin odstopil in da je njegovo mesto prevzel ministrski podpredsednik Pierre Laval. Iz tega je razvidno, da bo Laval skupno z nemškimi zastopniki izdelal vse podrobnosti francosko-nemškega "sodelovanja". Kadar pa pravi nek vir iz Vichyja, bo to "sodelovanje" samo politično in gospodarsko.

Kralj Jurij poslal Petainu zagotovilo

V Londonu je bilo naznанeno, da je kralj Jurij poslal marsalu Petainu osebno poslanico, v kateri zagotavlja Franciji naklonjenost Anglike v sedanjih težkih časih ter je objabil, da bo Francija deležna znage, ako Anglia zmaga v sedanji vojni.

Roosevelt opozoril Petaina

Kot je v soboto državni tajnik Cordell Hull naznani na svoji časnikiški konferenci, je predsednik Roosevelt opozoril vladu maršala Petaina v Vichyju, da bodo ameriške države na podlagi svojega sklepa v Havani za slučaj, da bo Francija pretesno sodelovala z nemško vladom, zasedle otok Martinique in Francosko Guiano.

Predno bodo mogli pričeti podirati poslopja, je treba še odpeljati razstavne predmete in opremo. Polovica razstavne predmetov na zabavišču bo ostala v novem parku in v petih poslopijih, ki bodo za stalno ostala na svojem prostoru.

In ko bo vse podrto in pospravljen, bo prišla težavna naloga: položiti račune. Tukaj pa ni najprijejnejša slika, kajti delničarji so vložili v razstavo \$27.000.000, dosedanji računi pa kažejo, da bodo dobili nazaj samo 8.000.000 dollarjev. Venlar pa so prispevale k razstavi v veliki množini velike korporacije, razstavitevji in koncesijonarji, ki so na razstavi drugače napravili velike ali majhne dobičke, tako da pri razstavi najbrže ne bo pričeli.

In razstava bo kot največja dosedanja razstava na svetu marsikom ostala v prijetnem spominu,

JOHN L. LEWIS SE JE ZAVZEL ZA WENDELL WILLKIE-JA

Znani delavski voditelj pravi, da bo odstopil kot predsednik CIO, če bo Roosevelt ponovno izvoljen. — Amerika ne potrebuje nobenega "človeka in pol". — Razlogi nasprotsta.

Znani delavski voditelj John L. Lewis je za Willkieja!

John L. Lewis bo odstopil kot predsednik CIO, če bo Roosevelt ponovno izvoljen.

Vsa ameriška javnost je v petek napeto pričakovala njenega govora. Mnogi so že vnaprej zatrjevali, da se bo Lewis zavzel za republikanskega predsedniškega kandidata, toda ničesar ni vedel nujesar gotovega.

Zdaj je dejela na jasnom. John L. Lewis je namreč izjavil, da bo pri prihodnjih volitvah podpirati republikanskega predsedniškega kandidata Wendella L. Willkieja.

Poudarjal je, da predsednik Roosevelt nikakor ne more biti vrtetje izvoljen, če si ne zamenja podpore pretežne večine ameriškega delavstva.

— Če bo pa izvoljen, je vzkliknil Lewis, — bo pomenilo to, da CIO ni vpošteval mojega nasveta. To bom smatral za nezaupnico ter bom odstopil kot predsednik CIO. Ako bo Roosevelt vrtetje izvoljen, ne bom milijonov delavcev in delavk, spadajočih k CIO, evrial in nadlegoval kot predsednik te velike organizacije.

Voditelj CIO je govoril po radio iz glavnega stana United Mine Workers. Lewis je v svojem govoru navedel razloge, ki so ga dovedli do tega njegovega sedanjega stališča.

Eden prvih in največjih vzrokov je, da peha predsednik Roosevelt delo v vojni. Gleda tretjega termina je izjavil, da Amerika ne potrebuje nobenega "človeka in pol".

Nato je Lewis omenil govor, ki ga je imel meseca januarja tekočega leta. Tedaj je poudaril potrebo sodelovanja med delavstvom in administracijo. Demokratska stranka pa ni bila vredna tega zaupanja. Danes nima Rooseveltova admistracija nikogar, ki bi bil zmožen to zaupanje obnoviti.

Svojo obtožbo je utemeljil Lewis z veliko nezaposlenosti.

Rooseveltova administracija ni rešila problema nezaposlenosti in skuša sedaj ustvariti prosperitet s producijo pluhov, topov in drugega smrtonosnega orožja.

Danes je v Ameriki še vedno 9 milijonov 115 tisoč ljudi brez dela in zasluga. In še vedno jih bo najmanj pet milijonov brez dela in zasluga, ko bo načrtovan program v najvišjem razmahu.

CIO voditelji je načel vprašanje, kaj bo Amerika pravila s mirom s Kitajsko, da bo sklenil velikega brezna ter da naj zastavi vse svoje sile za svoj razmah proti jugu, to je proti holandski Vzhodni Indiji.

Mussolini odpotoval na konferenco

Medtem ko italijanska armada prodira na Grško, je ministru predsednik Benito Mussolini odpotoval iz Rima v Florencijo na sestanek s kanclerjem Hitlerjem, maršalom Petainom in generalom Franciscoom Francoom.

Nekateri pravijo, — je

rekel Lewis, — da bi ne smel podpirati Willkieja, — ker so v njegovem taboru Tom Gilder, predsednik Republic Steel; Eugenie Grace (Bethlehem Steel) in Ernest C. Weir (National Steel), s katerimi je vodil CIO ostro borbo.

Ti dokazi po Lewisovem mnenju nikakor ne drže. Z isto pravico bi lahko nagovarjali vernika, naj izstopi iz cerkvene očine, ker je v cerkveni občini nekaj hinavev.

— Navsezadnjeg pa ti ljudje nikakor ne morejo biti tako slabii, — je Lewis zasmehljivo dostavil, — če ne bi Rooseveltova vlada ne dala njihovim kompanijam tako velikih vladnih kontrakov. Poleg vsega tega naj pa še nekaj omenim:

Ti možje bodo vkratkem sklenili z CIO kolektivne pogodbe.

Možje, stare od 21 do 36 let, ki si se nedavno registrirali, je Lewis opozoril:

— Ali se boste poklonili svojemu cesarju vi, ki boste moreno umrli v tuji vojni, katera bo izvzvana po volji enega samega moža? Ali se mu boste poklonili? Trezen razum vam zapoveduje glasovati za Willkieja.

Lewis je omenil tudi domačie socialne probleme. Rekel je, da je v Združenih državah dvajset milijonov oseb, ki ne morejo potrošiti za obed več kakor pet centov.

Nato je začel delavski voditelj navajati pozitivne Willkiejeve oblike.

Willkie hoče odpraviti nezaposlenost in revščino. Narodni dohodek bo skušal zvišati s povisnjencem plač. Za svoje delavce bo izbral najboljše možje te dežele. V svoji kabinet poškodil zastopnike delavstva.

Willkie je potrdil svojo vero v organizacijsko pravico delavstva ter je obljubil obdržati vse doseljanje socijalne pridobitve.

— Wendell Willkie je začel ameriškemu narodu, da v slučaju svoje izvolitve za predsednika ne bo poslat ameriških očetev in sinov ameriških mater na tuja bojišča. Moči in ogromnega vpliva te dežele ne bo porabljal za izvajanje vojne, pač pa za omiljene vojne in za ohranitev mirov med narodi.

— Vsled teh principov in cijev je zashabil Willkie podporo vsakega treznomislečega državljanja.

Ali bo izpolnil svojo obljubo, ali bo rešil svojo nalogo.

Burma cesta razbita

Japoneci trdijo, da so japonski vojaki večinoma uspešno zavzeli Burmasko cesto, po kateri dobiva Kanakajšek svoje vojaške potrebe, ki največ prihajajo iz Združenih držav, tako poškodovali, da je več mesecev nevpravabna. Zlasti je bilo razdeljanih več železničnih mostov čez gorske pregrade v Junanu.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation). Frank Saker, President; J. Lupata, Sec. — Place of business of the corporation and address of above officers: 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

47th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$8. — Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$8. — za pol leta \$3. — za četr leta \$1.50. — Za New York za celo leto \$7. — za pol leta \$3.50. Za iznosnovo za celo leto \$7. — za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

POMAGAJTE nam IZBOLJŠATI
LIST s tem, da imate vedno VNAPREJ plačano naročnino. Časopis mora odgovarjati potrebi časa. Vsak cent prihranjen pri terjatvi, je namenjen za IZBOLJŠANJE LISTA.

ZA 9,300,000 LJUDI DELA

In če zmagamo pri novembriških volitvah, — pridružujejo republikanci volilcem, — bomo preskrbeli 9 milijonom 300 tisoč ljudem delo.

To vredo mečejo med ljudske množice ter loče manj uboge reveže, ki so dovezni za vsako, še tako fantastično obljubo.

Kakor hitro se vseli naš kandidat v Belo hišo, — zatrjujejo, — bo njegova prva naloga odpraviti nezaposlenost. In odpravil jo bo prej, nego bi si kdo mislil. V deželi je še vedno 9 milijonov 300 tisoč oseb brez dela. Naša prva briga in skrb bo preskrbeli tem ljudem zaposlenje.

Pomisliti je pa treba, da so časi čudežev minili. Vsak preudaren človek se bo vprašal: — Pred enajstimi leti so začeli republikanci metati delavec na ceste. Odkar naenkrat ta velikodušnost? Kakor bi namignil, pa imajo delo za vse!

Vsem je še živo v spominu bančni polom leta 1929. Potom, ki je po devetletni lahkomišljeni republikanski upravi povzročil milijardno izgubo investiranega denarja ter zaprl tisoče in tisoče tovarn. Kar preko noči je bilo več milijonov delavecev vrženih na cesto. To je bilo leta 1929.

Leta 1930 je narod upal, da se bo republikanska administracija kaj zganila in dala nezaposlenim delo. Toda nič se ni izogdilo. V Ameriki je zavladala lakota revščina in pomanjkanje.

Ko se je odpravila armada lačnih obupancev v Washington prosi delo ali kruha, je postal takratni republikanski predsednik vojašča proti tem nesrečnikom.

Niti leto pozneje niso republikanski upravitelji dežele napavili nobenega uspešnega poskusa za omiljenje strašne nezaposlenosti.

In 1932, torej tri leta po bančnem polomu, republikanski koritarški diplomati še vedno niso nicesar pogodili, kar bi bilo revožem in brezposelnim količkaj v prid.

Dokler se je državni voz sam od sebe pomikal, ni bilo nobenega, tako bistroglednega republikanskega državnika, da bi skušal napraviti konec ne-miselnim in u-sodnim bančnim špekulacijam. Kakor ptici — noji — so vtikal glave v pesek, upajoč, da se bo že nekaj zgodilo, če ne tako, pa drugače.

Ker pa le ni hotelo biti nobene izpremembne na bolje, je navdalo prehvalstvo vse dežele splošno prepričanje o nezmožnosti republikanske stranke in o njeni nesposobnosti reševanja težkih državnih problemov.

Takrat je pokazal ameriški narod republikanski stranki hrbet ter izvolil v najvišji urad moža, ki je v zadnjih sedmih letih dokazal, da je zmožen voditi silno/borbo proti zlim posledicam zanikrnega gospodarstva.

Njegova borba je bila dvojno težka, ker so mu republikanci nenehoma metali polena pod noge.

Navzlič temu je pa Roosevelt uspel uveljaviti socijalne odredbe, ki so v nesrečnikih vzbulili že vsaj iskro upanja v boljše bodočnost.

Da obnova ameriškega gospodarstva ni popolna, ve vsakdo, in tega tudi ni mogel nihče pričakovati.

Bolnega telesa, ki ga je v dyanajstih letih bolezen skorjo uničila, ni mogoče v sedmih letih povsem ozdraviti.

Republikanci to prav dobro vedo.

Toda zdaj, ko so se nekoliko otreli strahu, ki jih je navdal leta 1929, in ko je opravil za njimi Roosevelt najbolj umazano delo, hočejo spet h kritici.

Za vado velike mase volilcev se poslužujejo bajke o milijonskih prilikkah za delo in zapošljeno.

Če znajo republikanci tako dobro preskrbovali delo, čemu ga niso preskrbeli leta 1930, 1931 in 1932?

Spanki letalci v Angliji

Španska vlada v Madridu je naznanila, da bo v nekaj dneh poslala tri zračne častnike v Anglijo, da proučujejo bojevalne mete de angleške zračne sile.

Vojaški opazovalci iz tega sklepajo, da Hitler na svojem sestanku na francosko-španski meji generala Franca ni mogel pridobiti na svojo stran. V prvi vrsti je Hitler od generala Franca zahteval, da dovoli rije.

nemški armadi prehod skozi Špancko za napad na Gibraltar.

BRAZILSKI GUMLIJ ZA NEMČIJO.

Iz zanesljivega vira se izvedelo, da bodo poslane iz Brazilije velike množine gumija v Nemčijo. Gumij bo vozil japonski parnik "Buenos Aires" in posiljatve bo napravile dolgo pot preko Japonske in Sibiri. Franc zahteval, da dovoli rije.

Narocite Atlas. pri: "GLAS NARODA" 216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Na "Lovčenu"

V četrtek me je prijetno iznenadila vest v newyorskih listih, da je prišel v New York prvi jugoslovanski potniški parnik "Lovčen" in da je pripeljal s seboj iz Evrope potniške promet med Ameriko in Evropo na vrhuncu, je bilo nekaj slati, da ima neka jugoslovanska parobrodna družba pripravljena dva parnika za promet med Jugoslavijo in Now Yorkom. Veselilo me je, da bo tudi Jugoslavija v vrsti onih držav, čiji ladje vozijo po sedmih svetovnih morjih. Toda, žal, kamalu je prišlo sporočilo, da je jugoslovanska vlašča dovolila obrat samo eni izmed dveh parobrodnih družb in sicer družbi, čije parniki so vozili v Egipt in vendar tudi še dalje. Parniki zapostavljene družbe pa so nato pričeli voziti v Južno Ameriko.

Kot rečeno, bil sem zelo vesel, ko sem izvedel, da je prišel jugoslovanski potniški parnik v newyorsko pristanišče. Ko sem po dolgem trudu dosegel, na katerem pomolu je privezan, sem se s svojim priateljem V. odpravil v soboto popoldne v Brooklyn. Ko sva se peljala čez Brooklynski most, sva gledevala iz vlaka vsak na svojo stran, da bi zagledala parnik. In res me poklicje priatelj, da vidi bel parnik z jugoslovanskim zastavo na zadnjem koncu. Da je v resnici jugoslovanski parnik, sem se prepričal, ko sem na dinušku zagledal veliki črki Z. P. To je Zetska Plovitba, parobrodna družba, čije last je parnik "Lovčen."

Onstran mostu je treba izstopiti iz vlaka takoj na prvi postaji ter se obrniti na desno proti pristanišču. Ko prideva s priateljem do parnika, ga nekako spoštljivo ogledujeva, kajti zdele se nama je, kot da iz njega prihaja vonj naše do-

"Vidita, tamle stope polici. Strogo mi je naročeno, da nikomur ne dovolim stopiti na pomol, če se ne izkaže s kakšno litočino, na podlagi katere manjemo dovoliti iti na parnik. Vidva pa se mi zdita gentlemana in bom riskiral. Pojdite z menom."

Šla sva ž njim ter naju je peljalo do parnika. S parnika pa ni bil spuščen most, temveč je bila manj naslonjena samo lesta v sicer zato, ker obisk na parnik sploh ni dovoljen, mornarji pa lahko plezajo po lesti.

Ko prideva na parnik, se ozipava vseokrog in kar sva videla, je bilo nama všeč.

Na teh zapazim čebulo in pravim: "Glej, jugoslovanska čebula!" Priatelj se pobožno skloni, čebulo skrbno pobere in jo kot kako svetinjo dene v žep, misleč, da nje je "Lovčen" pripeljal kot v pozdrav kosnjeve domovine.

Mimo so prihajali po poslih mornarji, pozdravljala sva jih z "zdravo brate" in odgovarjali so nama "Dobar dan."

Nato vprašam nekega mornarja po kapitanu, pa mi pove, da je na suhem in da bo težko dobiti tudi kakega drugega časnika. V nadaljnem razgovoru pa mi pravi: "Čini se mi, da ste Slovenci." Ko mu potrdim, mi pravi: "Imamo na krovu dva slovenska oficirja. Čekajte, vam jednog pozovem."

Odšel je in res kmalu prideval mož v častniški uniformi in se predstavi: "Kočar." Po kratkem razgovoru sva od njega izvedela, da je njegovo ime Rudi Kočar, da je doma iz Jesenice na Gorenjskem in da je na parniku prvi strojnik. Dokončal je mornarsko akademijo kot inžinir, je služil nekaj časa kot častnik pri jugoslovanski vojni mornarici, sedaj pa je pri trgovski mornarici ter na parniku "Lovčen."

Mr. Kočar je namreč zelo prijazno razkazal celi parnik ter navedel vse zanimivosti parnika, vožnje čez Atlantik itd.

O parniku samem moram reči, da je v vsakem oziru modern in zelo okusno urejen. Krasne so verande in promenadni krov, nad vse lepe rotunde in krasne izpeljane stopnišča. Vse, kakor na kakem največjem prekoceanskem parniku. Nato smo si ogledali še kabine. Ne bi verjel, da bo tako majhen parnik imel tako lepe in predvsem tako velike kabine. V resnicu so kokane mnogo, bolj prostorne, kot pa na mnogih velikih parnikih. In tako čiste in lepo opremljene. Sploh je čistota in red na tem parniku menda največja čedadost. Na parniku je seveda tudi knjižnica, dvorana za kadilce in drugi slični prostori — vse, kot na najbolj razkošnem velikem parniku.

S tem parnikom se Zetska Plovitba more postaviti ob

stran vsakemu potniškemu parniku.

[Ko smo si ogledali vse zanimivosti, naju je Mr. Kočar povabil v svojo kabino, kjer nas je pričakoval drugi Slovenec, Mr. Tončec Dornič, drugi strojnik parnika. Mr. Kočar name stra postregel z konjakom in kavo. Na razpolago je dal tudi še druge likerje in vino. Ko bi vse to bilo jugoslovanskega pridelka ali izdelka, bi vsakega malo pokušil, tako pa je bilo vse iz drugih dežel. V tem razgovoru sem namreč izvedel, da "Lovčen" že 5 mesecov ni bil v svojem pristanišču v Kotoru, temveč je bil v prometu med Pirjem na Grškem in Lizbono ter je slednjem pripeljal iz Grške in iz Lizbona 114 potniških.

Ko je parnik zelo dobro zgrajen, je razvidno iz tega, da se ni mnogo "zmenil" — kot se je izrazil Mr. Kočar — ko je skoraj sred Atlantika začel v velik ciklon. "Lovčen" je bil nekaj ameriški parnik, katerega je kupila Zetska Plovitba ter ga je v ladjevnicu Sv. Marka v Trstu pustila popraviti in predelati, zato pa tudi izgleda popolnoma modern. Po pravu so tedaj veljale 11 milijonov dolarjev.

Predno je "Lovčen" prišel v New York, je bil v mornarskem pristanišču iz Trsta, ob dalmatinski obali, nato po grških in rumunskih pristaniščih ter je celo zadnje čase vozil v Odeso v Črnom morju. Odkar pa je Italija stopila v vojno, je vozil samodobno Grško in Lizbono. Na tej poti je moral voziti skozi cela polja min, zlasti pri Siciliji in v Gibraltarški ožini. V takem slučaju dve pilotni ladji v primerni razdalji vzpostredno in v vijugasti črti vozita naprej, parnik pa jima sledi v sredini, da se tako izognese nesreči, da ne bi zadel na kakovo mino.

"Lovčen" sedaj ne bo več vozil v Jugoslavijo, ali sploh v Sredozemsko morje, kajti, kot je bil spuščen most, temveč je že veliko mornarjev v Jugoslavijo, ali sploh v vredno ni nobene začave — v sredo v Slovenski Dom v Brooklynu na "Slovanovo" pvesko vajo.

Vesela nad tem, kar sva videla, sva se poslovila od naših dveh mornarjev z zagotovilom, da se v sredo vidimo.

Komaj pa sva prišla s prijateljem V. nekoliko od parnika, prične za množiček nekaj zabavljanja in ko ga vprašam, kaj mu je, mi pravi: "Ti, saj ta čebula ni slovenska, tudi ne jugoslovanska. Saj si slišal, da je konjak grški, cigarete so grške, kava je turška; ni domačega. Tedaj tudi čebula ni jugoslovanska, ampak jaz prav in, da je portugalska." Tako je izmodroval in območnik.

Peter Zgaga

O PREDSEDNIKIH

Trije predsedniki so umrli na dan Neodvisnosti, namreč John Adams in Jefferson, oba leta 1826; in Monroe lea 1831. Eden se je rodil 4. julija, namreč Coolidge leta 1872.

Pet predsednikov je bilo dvakrat poročenih in sicer— Tyler, Fillmore, Benjamin Harrison, Theodore Roosevelt in Wilson.

Pečlar je bil pa en sam predsednik, namreč Buchanan.

Dva predsednika je izvolila poslanska zbornica, ker se elektorji niso mogli sporazumi—Jeffersona leta 1800 in pa Johna L. Adamsa leta 1824.

Enega predsednika je izvolila posebna komisija, namreč Hayesa leta 1877.

En predsednik je bil soglasno izvoljen in ponovno izvoljen—Washington.

V slučaju enega je bil same en glas proti. To je bil predsednik Monroe.

En predsednik je umrl kot član poslanske zbornice—John Q. Adams eden pa kot član se-nata—Johnson.

Predsednik Tyler je preklical prisego Združenim državam ter se ob izbruhu državljanske vojne pridružil konfederaciji.

En predsednik je bil po štirih letih ponovno izvoljen—Cleveland.

Ob nastopu predsedniškega urada je imel najstarejši predsednik najdaljši govor: 68letni William H. Harrison je takrat spregovoril 8500 besed.

Osem predsednikov—Washington, Jefferson, Madison, Monroe, William H. Harrison, Tyler, Taylor in Wilson je bil v uradu, in njihova mesta je prevzelo šest podpredsednikov—Tyler, Fillmore, Johnson, Arthur, Theodore Roosevelt in Cooledge. Toda le zadnja dva sta bila pozneje zopet izvoljena.

Najmlajši predsednik je imel najkrajši govor: 42 letni Theodore Roosevelt je spregovoril samo 50 besed.

Šest predsednikov—Willia-H. Harrison, Taylor, Garfield, McKinley in Harding, je umrlo v uradu, in njihova mesta je prevzelo šest podpredsednikov—Tyler, Fillmore, Johna, Arthur, Theodore Roosevelt in Cooledge. Toda le zadnja dva sta bila pozneje zopet izvoljena.

Devet predsednikov je zavzemalo prej podpredsedniško mesto: John Adams, Jefferson, Von Buren, Tyler, Fillmore, Johnson, Arthur, Theodore Roosevelt in Franklin D. Roosevelt pa v Franklin D. Roosevelt pa v

Devet predsednikov je zavzemalo prej podpredsedniško mesto: John Adams, Jefferson, Von Buren

V METEŽU

— Roman. — Spisala: MARIJA KMETOVA. —

29

"Pozor — zdaj smo tu. Moji gostje ste — zato, prosim, kar naprej." In odmeknila se je, da so šli vsi mimo nje in tako je bila polna življenja, da so se nehoti vti sklonili, ko so šli mimo, Andrej pa bi bil za ta hip dal vso svojo srčno kri, tako je bil srečen, da je ta lepa ženska njegova žena, njegova last. V odkritočrnom spôštovanju jo je zunaj ladje prijet za roko, ki jo je nenoj poljubil. Pire je lahko vztrpetel, a je bil brž spet sam svoj in se je obrnil k Poldi, rekoč:

"In vaš gospod soprog, milostijiva!"

Meto je spreletelo neprjetno čuство pri teh besedah in je karajoče pogledala Pirea. Poldi pa je zardela čez in čez in toliko, da se ni okrenila in cdšla nazaj na ladjo. Jeza in bolest je bila v njezem glasu, ko je odvrnila:

"Odklej se zanimate vi zanj, gospod doktor?"

"Prav od zdaj."

"Se mi je zdalo Sicer imate drugačna zanimanja."

"Na primer?"

"Tak nehahta, za dožojo voljo," je dejala Meta, ki je čutila, da bodo Poldi zdaj obile solze in je dregnila Pirea v komolec. Poldi pa je prijela za roke in jo potegnila za seboj.

"Ta človek," je sikhnila Poldi, "kako si upa, da si upa!"

"Molči, Poldi, nikar ne odgovarjaj in pusti ga, saj veš, da je čudak," jo je nimirila Meta in ji začela praviti o svoji novi obleki, da bi jo priveda v druge misli, kar se ji je za hip tudi posrečio. Pireu je bilo nekam čudno in kakor je sicer užival, ko je zbadal, zdaj mu njegovo lastno vedenje ni bilo všeč, ker se je dobro zavedal, da je izšlo iz zunanjega vrzoka in je še bolj dobro vedel, da je bila njegove nejevolje kriva Tina. Nehoti in nevede je moral venomer misliti nanjo in ta dan ga je naravnost omamljala. Vse je drhtelo v njem in toliko, da ni pristopil k njej in jod odvedel na drugo pot, kjer bi bila sama zase. Videl je pa, da je kaj takega nemogoče zdaj, zato se je zisel sam način in je nemirno kadil cigaret za cigaretino in temno zrl predse in za Meto in Poldi se ni menil dalje. Zaslijal je pa Ržnarja, ki je pravkar dejal Melaniji:

"Poslušaj, Melanija, z gospodom Gornikom sva imela vso pot kраjen pogovor."

"Kaj je bilo?"

"O dohnu in o lastni hiši ima gospod Gornik prav take iepo misli, kakor jaz."

"To sem si mislila," je odvrnila Melanija, Gornik pa je dodal:

"Take misli so mi bile že od nekdaj najljubše."

"Hiša, vrt, otreci, polni zdravja; vseokrog mir, tihota, sporazum na znotraj in zunaj, idealno družinsko življenje. Zdi se mi, če bi to desgel, potem bi mi bile izpolnjene vse moje največje žeje," je v zanosu govoril Ržnar.

Vsi so molčali in si dalje po poti na drugo stran Kopra, ker je v solnec živilo mlado drevo in so gostoleti ptici, najlepših pesmi prepolni.

"Na prvi točki sem že do tega viška," je nadaljeval Ržnar, "družinski mir imam, zdaj delam, da pride do lastne hiše in potem se zaprem v svoja nebesa in se obdam s kitajskim obzidjem, da ne bo imel nikih vpogleda v mojo srečo."

Melanija se je smehljala in dejala:

"Tudi jaz imam trdno vero v tako svojo bodočnost in hčem, da pride na vsak način do nje. Vem, da bodo trnjeva pota vmes, a če hočem in hoče moj mož, sem prepričana, da doseževa, kar imava v njej."

Pire se ni mogel zdržati, da ne bi dejal:

"Vi ste pa že na drugi točki do te sreče, gospod Gornik."

"Kako?" se je začudil Gornik in tudi Tina je bila radovana.

"No, — tako; ženo in mir že imate, prva točka; hišo in vrt tudi imate, druga točka; zdaj le še kitajsko obzidje; tretja točka — in konec. Vso srečo želim vam, gospod Gornik, in prav tako vama, gospa in gospo Ržnar."

"Hvala, hvala," sta odvrnila Gornik in Ržnar. Melanija je začutila ost, Tina je zbedlo močnejše in je zardela in se mirno zganila.

"Če — če je namreč tudi gospa Gornikova teh misli, o kateri pa, seveda, prav nič ne dvomjam," je dodal Pire in vrgel ogorek cigarete daleč vstran ceste.

"O, kar se tega tiče," je odvrnil Gornik. "Kajne, Tina?"

"Kitajsko obzidje?" je vprašala ironično.

"Pa tudi to, če hočeš," je dejal Gornik.

"Če ga avto ne preskoči?" je zagodila Tina.

"Če nočeš — ne bo ga," je odvrnil Gornik.

"Če nočem, to je," je dejala Tina in dodala z drugim glasom: "Kaj pa vedve, Meta in Poldi! Hitreje, da smo skupaj."

Ustavili so se v nekem čudrem nesoglasju in počakači oni dve, in prav tako v nesoglasju so nadaljevali pot do hribčka in besede so se trgale in glasovi so škrtili, kakor na razjavlilih strumah. Ko so sedeli v preproti-gostilni in so v toplem solnču odšli na vrt kraj hiše, so bili vši v prisiljenem smehu in dobro je bilo čutiti, da so vse besede le zaradi tega, da ne molčijo, zakaj molka se je bal vsak sam za svojo osebo in z drugega, Njibolj se je siila Tina in se nenaravno ravznemala bolj in bolj, morda je bil Gornik edini, ki nesoglaša ja ni čutil in je bil zaljubljen v svojo srečo.

Akacije so dehtele do opojnosti, morje se je kopalo v nebuh in nebo se je združevalo z morjem in vsepovsod je bila ena sama beseda lepote in pomladji. Pire je skoraj ves čas molčal, Melanija in Ržnar bi bila najrajsje že doma. Meta pa je imela opravko le s Poldi, ker se je bala, da ne bi spet prišlo do same med njo in Pirem.

Popoldne so se odpravili na pomol, da se vrnejo v Trst. In tedaj se je Pire pridružil k Tini, ki sta šla vso pot do ladje molče skupaj in obema je bilo tako tesno pri sreči, da sta se bala vseke besede. Ko je že plula ladja po mavričnih barvah morja, je dejal Pire Tini:

"Zasovražil bi vas rad."

"Ol!" se je začudila Tina. "Tako hudi ste!"

(Nadaljevanje prihodnjih.)

VOJNA TRGOVINE V LONDONU NE MOTI

Prizor na nekem trgu v Londonu, kjer se trgovina navzlic vojni nemoteno nadaljuje.

ITALIJANSKI VPAD NA GRŠKO

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Metaxas pozval narod na časten boj

Italijanski ultimatum za odstop nekaj grškega ozemlja je bil vročen grškemu ministrskemu predsedniku generalu Ioannu Metaxasu ob 3. zjutraj in po preteklu triurnega roka ob 6. je Meaxas italijanske zahteve zavrnil, tedaj so se sovražni pričele in Metaxas je na svoji narod izdal naslednji oglas:

"Za Grško je prišel trenutek, ko se mora boriti za svojo neodvisnost in svojo čast.

"Četudi smo se držali stroge neutralnosti proti vsem, je Italija, ki nas ne priznaje zatrjeval, dalo povod Hillovi reformi. To ideja poštne znamke in tarifne reforme so Angleži uveljevali vse do leta 1840, ko je bila reforma sprejeta in vpeljana nov poštni sistem. Ker pa je postajalo ime Rowlanda Hilla radi njegovega povečanega sistema preveč popularno, in si je Hill lastil zamisel vpeljave poštne znamke, se je leta 1858, takrat, kot namestnik državnega knjigovodstva na Dunaju živeči Lovrenc Košir zavedel pomena in začel trdit, da je on iznajdljitel poštne znamke. Na to Koširjevo trditveno je saksionsko finančno ministristvo naročilo višjemu poštenu ravnateljstvu v Leipzigu, da poizvede, kaj je bil angleški sodelavec.

"Italijanskemu poslanemu k ujemu odgovoril, da smatram zahtivo in način, kako je bila vpeljana poštne znamke, se je leta 1858, takrat, kot namestnik državnega knjigovodstva na Dunaju živeči Lovrenc Košir zavedel pomena in začel trdit, da je on iznajdljitel poštne znamke. Na to Koširjevo trditveno je saksionsko finančno ministristvo naročilo višjemu poštenu ravnateljstvu v Leipzigu, da poizvede, kaj je bil angleški sodelavec.

"Grki, sedaj moramo pokazati, ako smo vredni svojih prednikov in svobode, ki nam jo zagotovili naši pradejdje.

"Sedaj, pred vsem, se je treba boriti."

Oče poštne znamke Jugoslovjan

Ves kulturni svet se letos spominja očeta poštne znamke. Upeljava poštne znamke se prispije Angležu Sir Rowland Hillu, kateri naj bi leta 1837 predlagal poenostavljenje poštne pristojbine, kasneje, l. 1839 je na pobudo tiskarja Jamesa Chalmersa, Hill predlagal vporabu znamke. Kateri teh dveh je tedaj v resnici oče poštne znamke?

Leta 1837 je služil pri pokrajinskem drž. knjigovodstvu v Ljubljani kot računski ingrist Lovrenc Košir, po njegovem (Koširjevi) trditvi je on leta 1835 (torej še pred Hillom) v Ljubljani v pogovoru z nekim Angležem po imenu Galway omenil sistem enostavne pisemke tarife, kar je, kakor je Košir sam pozneje zatrjeval, dalo povod Hillovi reformi. To ideja poštne znamke in tarifne reforme so Angleži uveljevali vse do leta 1840, ko je bila reforma sprejeta in vpeljana nov poštni sistem. Ker pa je postajalo ime Rowlanda Hilla radi njegovega povečanega sistema preveč popularno, in si je Hill lastil zamisel vpeljave poštne znamke, se je leta 1858, takrat, kot namestnik državnega knjigovodstva na Dunaju živeči Lovrenc Košir zavedel pomena in začel trdit, da je on iznajdljitel poštne znamke. Na to Koširjevo trditveno je saksionsko finančno ministristvo naročilo višjemu poštenu ravnateljstvu v Leipzigu, da poizvede, kaj je bil angleški sodelavec.

Nemško-saksiono-finančno ministristvo in višja poštna direkcija v Leipzigu bi gotovo ne bila sprejela in potrdila predloženih Koširjevih dokazov, če bi ti ne bili resnični in kar nam priznavajo celo tuja nam ne preveč naklonjena oblastva, tega ne smemo sami zavreči in zanemarjati.

Lovrenc Košir se je rodil 29. julija 1804 v Spodnji Luši (okraj Škofja Loka) od očeta Janeza in Marije roj. Kalan. Ko se je Lovrenc rodil, je bilo njegeveno očetu že preko 50 let. O njegovi mladosti ni nicaesar znane, pred odhodom v ljubljansko gimnazijo se je Košir učil najbrže doma, ali pa je imel kakega sorodnika, ki ga je pripravljal za vstop v gimnazijo.

Kot 15 letni deček je prišel v Ljubljano in leta 1819 je stobil v prvi razred gimnazije. Prvkrat srečamo njegovo ime v izvestju: "Juventus Gymnaziū Academici" leta 1820. Tega leta je imel razred samo en oddelok, kajti v II. razredu dobimo Koširja ali kakor so ga takrat pisali "Koschier Laurentius, Carnilo, Selzach in L. Sectione," in v prvem oddelku je postal vse do leta 1925, ko je dovršil tudi oba humanistična razreda. Bil je prav dober učenec in je imel vse leta šolanja in v vseh razredih in predmetih prvi red.

Kam se je bil Košir obrnil po dovršenih gimnazijskih študijs, ni znano, najbrže je bil v Ljubljani v zasebeni službi in je šele kasneje vstopil v službo pri guberniji, kajti Šemrov načaja v svoji knjigi:

"Pregledujem šematzime sem naletel v letniku 1837 na ravninskega ingrošista pri pokrajinskem državnem knjigovodstvu v Ljubljani na Lovrenca Koschierja v vseh letnikih do 1848 leta."

"Po tej razburkani dobi leta

Nova zalog...

in tudi nekaj novih knjig in pisateljev

SLOVENSKE KNJIGE

DAMA S KAMELJAMI

Spisal ALEXANDER DUMAS

Pisatelj sam pravi, da je

knjiga uganka. Strmis vanjo kot v zastor, ki zakriva oder, kjer se bo igral kos življenja. In v tem slavnem romanu se res igra velik kos zelo zanimivega življenja.

cena \$1.75

HUBERT

Spisal Paul Keller.

Roman iz lovskega življenja.

cena \$1.—

JERNAČ ZMAGOVAC

Spisal slovenski pisatelj HENRIK SIENKIEWICZ

Kakor vse njegovi romani, je tudi ta zelo zanimiv.

cena \$1.—

KRAJ UMIKA

Spisal JOŽKO JURAČ

Mlad koraki Slovence zelo življenje v zanimivo popisuje življenje kmetov in rudarjev.

cena \$1.—

KAKOR HRASTI V VIHARJU

Spisal Strachwitz.

Zelo zanimiva povest iz domačega življenja.

cena 75c

MOJE ŽIVLJENJE

Spisal IVAN CANKAR

Najboljši slovenski pripovednik in pisatelj je Cankar, ki v tej knjigi pripoveduje marsikaj zanimivega iz svojega življenja.

cena 75c.

ZADNJI VAL

Spisal IVO ŠORLI

Poznani slovenski pisatelj nam v tej knjigi podaja zelo zanimivo podatke o svojih doživljajih v Rog